

Iz tega računa je razvidno, da akoravno število naročnikov vedno narašča, je vendar „Gospodar“ v lanskem letu komaj 7 glđ prigospodaril, ali prav za prav komaj in komaj se izognil deficita, to je zgube, čemur vzrok je to, da je njegova cena v primeri z vsemi drugimi slovenskimi listi najbolj nizka. To se omeni iz trojnega vzroka. Prvič zato, da kmetski ljudje spoznajo, da društvo ne more lista zastoj nikomur dajati, kakor se od toliko strani prosi. Drugič, da bi tisti, ki so še kaj na dolgu, prej ko prej svojo dolžnost poravnali. In tretjič, da bi vsi družbeniki toliko bolj gotovo društvu še tudi znanprej zvesti ostali in si prizadevali še novih udov pridobiti. Kajti le s pomočjo tiskovnega društva se zamore listu tako nizka cena ohraniti; brez njegove pomoči bi se mogla neobhodno povikšati.

Sicer ostane tiskovno društvo s svojim listom tudi znanprej zvesto svojemu geslu: vse za vero, dom, cesarja!

Odbor katol. tiskovnega društva
v Mariboru, dne 13. marca 1876.

Cerkvene zadeve.

Zakrament sv. firme se bo letos delival v Mariborskej dekaniji 28. maja pri sv. Petru, 29. maja pri sv. Martinu pod Wurmbergom, 30. maja pri sv. Barbari; 31. maja pri sv. Marjeti na Pesnici; 6. junija v Selnici, 7. junija v Kamei in 11. junija pri Zgornji sv. Kungoti.

Račun zavodov Maksimilijanum-Viktorinum-a za leto 1875 kaže, da imata obadva zavoda, prvi 49.904 fl., drugi 26.449 fl. v denarjih, in poslednji še 3 vinograde in hišo v Mariboru tako, da vse premoženje znaša okoli 100.000 fl. Čisti dohodki so se porabili 3800 fl. za novo kapitalizacijo, za obdelovanje vinogradov in v podporo dijakom v Mariboru 428 fl., v Ptuj 331 fl. in v Celju 324 fl. Slišimo, da se snuje ustanovitev pravega seminarišča zopet v Mariboru, kakor je bilo v začetku.

Nova, slavjanska svetnica se je začela pretečeni mesene častiti na Českem, namreč od sv. Očeta blaženim nebeščanom všteta Neža, rodivša se iz staroslavne, česke, kraljevske rodbine Premislove. Česka deželca, odkar je sprejela vero v Jezusa Kristusa, je imela mnoge preblage duše. Razun svetnikov in svetnic, sv. Ljudnile, sv. Vaclava, sv. Vojtêha, sv. Prokopa, sv. Janeza Nepomuka, ima ta deželca celo vrsto zveličanih in v slovesu svetosti umrlih. Med njimi je zlasti Neža, hči českega kralja Premislava Otokarja I. Rojena je bila v Pragi 20. pros. 1205. Njena mati je bila Konštancija sestra ogerskega kralja Andreja. Med hčerami je bila Nežica najmlajši. Po volji starišev je bila precej v otročjih letih v zakon obljubljenca ter zaročena Boleslavu, sinu šleskega vojvoda, ter v izrejo izročena cistercijankam v trebniškem samostanu blizo Vratislava. Ondi je bil s skrbljivostjo sv. kneginje Hedvige postavljen

prvi temelj njenega bogoljubnega življenja. Njeni odmenjeni ženin pa je bil umrl, in vrnila se je v Prago; prišla je pozneje tudi na dvor avstrijskih vojvodov, da bi se dvorskega življenja priučila, kar pa je ni veselilo. Zaročena je bila zopet s Henrikom, sinom cesarja Miroslava II., pozneje pa v svoje veliko veselje te zaroke rešena. Pozneje snubljenca je celo cesarju Miroslavu II. roko odrekla in se je obrnila k sv. življenju, polnemu zatajevanja. Ubogim je delila obilne milošnje in kakor je le mogla, se jim je dobrotna skazovala. Dela bogoljubnosti so bile nepretrgana zlata veriga njenega življenja. Njeno delo je bilo, da so v Prago prišli Minoriti, Franciskani in pozneje Klarisarice. Vsak vé, koliko v vsakem mestu in kraju pripomorejo cerkveni redovi k lepemu življenju, ter kako storé krvavo pogreho, kateri cerkvene redove zatirajo, tako pa je nasproti neprecenljivo dobro delo redove ustanovljati. Velik del svojega premoženja je princesinja Neža obrnila v to, da je ustanovila v Pragi 2 bolenišnici, strežbo ubožnih in bolenikov pa je izročila pobožnim redovnikom „Križarjem“. Leta 1232. se je sama svetu čisto odpovedala in je s 7 drugimi devicami iz naj imenitnejših družin pristopila k Klarisinjam. Kralj Vaclav sam s kraljico Kunigundo in sorodna kneza iz Koroškega in iz Šlezije so bili pri slovesnosti, po kateri je papežev poslanec Janez Kaje-tan Ursini imel slovesno sv. mašo. Na papeževo povelje je Neža postala prednica v samostanu, kateri je pod njenim vodstvom silovito slovel v svetosti in dobrotelnosti do ubožnih, akoravno prednica od kralja nobene letne prihodnine in nobenega premoženja sprejemati ni hotla.

Z gorečo molitvijo, kakor tudi z modrim svetom je bila redovnica Neža velika dobrotnica deželi in kraljevi rodovini v naslednjem napadu Tatarov, v domači črni in potlej v križarski vojski.

Veliko je trpela in dobrotnega delala kraljeva princesinja do l. 1282, ko je smrtno zbolela. K smrtni postelji je že 10 let bolena kraljeva sestra Katarina prinesena in jo je prosila blagoslova z upanjem, da bo s tem ozdravela. Ker nje pa Neža iz ponižnosti ni hotla blagosloviti, je Katarina sama prijela njeno roko in se je z njo svojih nog dotaknila. Vsled tega je Katarina res ozdravela in hodila je zopet brez drugih pomoči. Stara 77 let je Neža umrla 2. sušca 1282, potem ko je 47 let preživela v samostanu. Tudi na njenem grobu se je zgodilo veliko prav očitnih čudežev. Vsa deželca je skusila, da njena smrt je bila draga Gospodu, ker po vsej deželi je bila takrat prav posebno dobra letina, in nehala je kuga. Tudi sploh so se povrnili bolji časi za deželo, kakor pišejo zgodovinarji. Pripisovali so te dobrote njeni prošnji pri Bogu.

Ljudstvo jo je po njeni smrti častilo kakor svetnico in že cesar Karol IV. in njegova mati Elizabeta sta prošnjo českega ljudstva, da bi se prištelca med svetnike, izročila papežu Janezu XXII.

Husitovske zmešnjave pa so bile to reč zadržale, in ti sovražni krivoverci so večjidel bili tudi razdjali kloster sv. Neže, kateri je bil pozneje o nesrečnem času Jožefa II. l. 1782 do čistega odpravljen ter je bilo 21 redovnic prisiljenih svojo tiho lastino in stanovanje zapustiti.

Papež Pij IX. so po vsih potrebnih preiskavah in pripravah 3. grudna 1874 češčenje zveličane Neže potrdili in dovolili, da se njeni spomin 2. sušča obhaja.

„Danica.“

Gospodarske stvari.

Salatne rastline.

M. Opomba uredništva. V poslednjem sestavku o salatnih rastlinah je bilo več pomot. Pri f) se mora brati: pestra t. j. pisana ali marogasta salata glavatica, tudi salata postrvka (Forellen-Salat) imenovana. Izostal je tudi stavek: izmed novejših sort zaslužijo biti imenovane: bruina galska, ki je rano godna in ima belo seme; salata belegarda, ki posebno v vročini dobro stori; seme je črno.

1. Porežna salata. Seme se poseje rano v spomladi v brazdicah, ki so po pet palcev vsak sebi. Zemlja se mora pozneje marljivo rahljati. Kakor hitro so listi nekoliko vzrastli, se z nožem lepo porezujejo in na prej povedan način porabijo. Ta salata trpi noter do visokega poletja in se more večkrat zaporedoma porezati. Ker nekoliko greni, je nimajo preveč radi. Kdor hoče od nje semena pridelati, mora na kakem prostorčku nekoliko neporezanih rastlinic stati pustiti, dokler da v seme grejo.

2. Lačika ali trgovna salata. Ktere poletne glavatice je največ semenate, ta se ne gledè na pravcatost za setev porabi. Navadno se jemlje tista, ki ima v mladosti žolto barvo, kakor jajčnata salata, žolta rana kamenka ali rana priganjana salata itd. Od Božiča do marca se je mora vsakih 14 dni nekoliko posejati in sicer se seme v gnojne grede ali male lesene zaboje in plitve skledè gosto patrosi. Zaboji in skledè se potem postavijo na tople kraje v tople hiše ali sobe blizo oken, kder seme hitro požene in mlade rastlinice že 14 dni po setvi po dvoje peresc zaredè, ki so potem o pravi toplini za porabo.

Na dalje se že februarja ali marca, kakor hitro sneg skopni in se je zemlja nekoliko posušila, salatno seme na solnčnate gredice poseje tako, da se navadno že konec marca mlada lačika pod prostim nebom jemati more.

3. Poletna salata. Po naših krajih se za poletno salato rajše salata glavatica seje in le v visokem poletju vezavna salata, ker se prva hitreje razvija in je večjidel nježna, med tem ko zadnja ne gre sama v glave in je bolj debelega rebrovja in trda.

(Nastavek prih.)

Nekaj za naše vinorejce. Radgonska okolica si je osnovala posebno vinorejsko društvo, ki lepo napreduje in vrlo deluje za zboljšanje našega vinorejstva. Letos 27. jan. je obhajalo občno zborovanje. Iz tega povzememo par novosti, ki utegejo mnogo naših bralcev zanimivati.

Vinorejski društveniki bi se radi sami prepričali, katere trsne sorte za njihove kraje najbolj sodijo, kateri trs bi tedaj najbolj priporočbe vreden bil, kateri pa ne in zakaj? Da se ovi važni namen doseže, oglasilo se je 10 gospodov, ki so obljubili društvu prepustiti vsak po eden kos vinogradnega zemljišča za poskušnjo. Vsled tega sklepa bo društvo na koncu tega leta imelo 28 takih kosov za poskušanje z raznim trsovjem. Nasajene so že sledeče sorte: rudeča, žlahtna mušica (Ruländer), zelena mušica (tudi zelenič, zeleni klešec, lipadec imenovan, grüner Sylvaner), beli rizlec, krljikovec, zelena moslovina (grüner Veltliner), rumeni klešec (Ortlieber), muškata žlahtnina, laški rizlec, slankamenka (srbski trs, ki je malo občutljiv ob cvetju in ki obilo rodi tudi v nizkih legah), postič (Müllerrebe), ki ima silno sladko grozdje in čisti moslovec. Ali tudi druga vinorejska društva, n. pr. v Slov. Bistrici, v Ljutomeru, v Ptujju, na Bizeljskem tako delajo, to bi „Slov. Gospodar“ rad poizvedel. Do sedaj mu še ni došlo nobeno poročilo.

Jako praktičen sklep se je storil tudi zastran novih, primernih vinskih sodov za kupčijo po novi meri. Do sedaj je pri nas v ta namen služil polovnjak, ki je meril po 5 avstrijskih veder. Za naprej bi naj po nasvetu omenjenega društva kot občè kupčijska vinska posoda obveljal sod, ki drži 3 hektolitre. Taka posoda bi imela sledeče prednosti: prvič bi ne bilo po naših kletéh ali pivnicah, ki so večjidel za polovnjaško posodo sedaj priredjene, treba velikih in sitnih sprememb, ker 3 hektoliterski sod ni veliko večji od starega polovnjaka; drži namreč samo 12 pintov ali bokalov več kakor navadni polovnjak. Treba bo le novo posodo na sredi nekoliko zbočiti ali vampasto puščati, in lahko se bo polagala na stare gantnerje. Drugič se bode kupec, ki bo hotel imeti 3 hektolitre, lahko zmenil zastran cene z našimi vinorejci, ki še bodo dolgo svoja vina shranjevali v dosedanjih polovnjakih, ker bo tem treba samo 12 pintov ali bokalov polovnjaku dodati, da bo trihektoliterski sod napolnjen. Nasvet Radgonskega vinorejskega društva je tedaj gotovo — praktičen!

Pozor kmetovalci! Velike sleparije se godè dandanes po svetu, in tudi kmetijstvo ni ostalo brez njih. V Pragi na Českem je neka fabrika, katera napravlja kremenčev pesek, tako, da se da med različno deteljsko seme pomešati, in da kupcu ni mogoče spoznati, ali je seme čisto ali ne. Pesek je namreč teiste debelosti in barve, kakor je različno deteljsko seme. Pobarvano je tako, da barve od peska tudi z vodo ni mogoče izprati, da bi se potem moglo spoznati ali je seme pomešano ali